

Motion till riksdagen 2005/06:N447

av **Dan Kihlström (kd)**

Småskalig vattenkraft

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stimulera satsningen på små vattenkraftverk.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en förenkling av regelverket.

Motivering

I takt med stigande elpriser och osäkerheten kring elsäkerheten på landsbygden ökar intresset för att starta upp gamla små vattenkraftverk. I Sverige finns över 2000 outnyttjade små kraftverk som skulle kunna försörja tusentals hushåll. Ett komplicerat regelverk och nya skatter bromsar utvecklingen.

Många av dessa kraftverk finns i glesbygdsområden. Genom att rusta upp dem och dessutom bygga en del miljöanpassade nya anläggningar kan det årliga bidraget från denna typ av småskalig vattenkraft öka från 1,7 TWh till cirka 4 TWh. Det kända uttrycket ”många bäckar små” får ett kraftfullt innehåll.

Att utnyttja det strömmande vattnets lägesförändring är en urgammal och beprövad metod för energiproduktion. I Sverige har vi haft en tradition av småskaligt vattenkraftsutnyttjande. Många av dessa kraftverk lades ned under 50- och 60-talen främst på grund av lönsamhetsskäl, då befintlig småskalig teknik inte kunde konkurrera mot storskaliga kraftverk. Efter nedläggningar förfaller gamla dammar och kan i vissa fall vara ett rent hot mot naturvärden. I riktlinjerna för energipolitiken slås det fast att nationalälvarna och de övriga älvsträckor som riksdagen undantagit från utbyggnad även fortsättningsvis ska skyddas. Jag delar den uppfattningen. Denna motion handlar om att starta upp redan befintliga anläggningar.

Sverige har i dag ett mycket stort behov av förnybar energi. Avregleringen av elmarknaden, energiskattesystemet och minskande produktion i Sverige gör att vi importerar stora mängder fossilbaserad elenergi. Denna elkraft byg-

Fel! Okänt namn på

ger till stor del på stenkolk från Polen och Ryssland. På köpet får vi giftig rök som bl.a. bidrar till växthuseffekten.

Målsättningen för energiproduktionen är därför att biobränslen och effektiv användning av vattenkraft ska vara de bärande delarna i energisystemet, med vindkraft och solenergisystem som komplettering. Energiproduktionen ska så långt möjligt ske i decentraliserade småskaliga system. Energibeskatningen och andra styrformer måste stimulera de samhällsekonomiskt och miljömässigt bästa energiformerna. Inom EU har samma bedömning gjorts. EU:s vitbok på energiområdet anger att andelen förnybar energi ska öka från 6 till 12 procent till år 2010.

Varje bidrag av alternativ energiutvinning minskar den miljöbelastande energiutvinningen. Riksdagen har tagit ställning för att alternativ energi ska tas fram och anvisat stimulansåtgärder för biobränslebaserad energiframställning. I 2 kap. miljöbalken har vi lagstiftare bestämt att ”i första hand skall förnyelsebara energikällor användas”.

Den småskaliga energiverksamheten bidrar också till att skapa arbetstillfällen i regioner som ofta är hårt drabbade av utflyttning. En positiv effekt av en satsning på de småskaliga vattenkraftverken är att den vidmakthåller och levandegör gamla kulturmiljöer samt motiverar arbetet med fortsatt dammsäkerhet.

Småskalig energiproduktion har fördelen att få produktionen i flera fall närmare konsumenten och på så vis minska nätförlusten. Småskalig energiproduktion kan också ha fördelar från beredskapssynpunkt. Erfarenheterna från den katastrofala storm som drabbade Sverige i januari 2005 visar också att det finns behov av mindre vattenkraftverk som kan bli en del av beredskapen.

Småskalig energiproduktion ger inga utsläpp av vare sig föroreningar eller växthusgaser. Med modern teknik kan även små vattenkraftverk miljöanpassas och bl.a. helt undvika s.k. korttidsreglering. Svårigheten med småskaliga förnybara energikällor är att kunna få kostnadseffektivitet. De ovan anförda argumenten understryker ändå att det är viktigt att på olika sätt stimulera denna verksamhet. Jag anser exempelvis att investeringsbidrag för uppförande, upprustning eller effekthöjning av småskaliga vattenkraftverk bör öka. Det komplicerade regelverk som omger satsningar på småskalig vattenkraft måste förenklas. Elcertifikatsystemet som enligt regeringen stimulerar effektivisering omgärdas av omfattande administration och byråkrati.

Stockholm den 26 september 2005

Dan Kihlström (kd)